

בידול תעסוקתי ופערי שכר בין גברים ונשים – תקציר מחקר

יעל חסון ונוגה דגן-בוזגלו
פברואר 2014

פערי שכר מגדריים בשוק העבודה נובעים במידה רבה מבידול תעסוקתי, כלומר מן העובדה שגברים ממוקמים בענפים ובמשלחי-יד נבדלים ומתוגמלים פחות מאלה של גברים. משלחי-יד בהם מרוכזות נשים מאופיינים במעמד, תנאים ושכר נמוכים יותר. התיגמול הפחות, מצדו, מבוסס על הערכה שונה של "שוויים" של משלחי היד הנשים והגבריים למשק. מטרתו של המחקר להצביע על דפוסי הבידול התעסוקתי על רקע מגדר בישראל ועל הקשר בין בידול זה ופערי השכר בין נשים לגברים.

המחקר מציג נתונים על הקשר בין פערי שכר מגדריים ובין בידול תעסוקתי בישראל. לצורך זה ניתחנו את פערי השכר בעשרת משלחי היד הנפוצים ביותר בקרב נשים ובעשרת משלחי היד הנפוצים ביותר בקרב גברים. בנוסף ערכנו ניתוח מפורט של עיסוקים לפי מגדר ושכר בשני ענפים: ענף הבנקאות והפיננסים וענף הרווחה והסעד.

כל הנתונים במסמך מבוססים על ניתוח שלנו של ממצאי מפקד האוכלוסין שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ב-2008. נתוני המפקד הם הנתונים המפורטים ביותר אודות שכר של גברים ונשים במשלחי היד השונים. נתונים מאחרים יותר שאוספת הלשכה (סקר הכנסות, סקר הוצאות המשפחה וסקרי כח אדם) מבוססים על מדגמים קטנים¹ יותר ולא ניתן להשוותם לנתוני המפקד.

הנתונים מתייחסים לשכר חציוני ולשכר ממוצע במשרות מלאות: השכר הממוצע הוא הנתון המקובל בספרות ובתקשורת; לעומת זאת, השכר החציוני – זה שמחצית הנשים משתכרות מעליו והמחצית השנייה מתחתיו – מייצג טוב יותר את שכרן של רוב הנשים.

המחקר העלה כי שוק התעסוקה בישראל מאופיין בבידול מגדרי: נשים וגברים ממוקמים במשלחי יד שונים. תופעה זו אינה ייחודית לישראל. בתוך זה, נשים התרכזו במספר קטן יחסית של עיסוקים: ב-2008, כ-60% מהנשים השכירות התרכזו ב-10 משלחי-יד עיקריים, בעוד שאצל הגברים, השיעור המקביל היה רק 42%. העיסוקים העיקריים של נשים היו הוראה, אדמיניסטרציה וטיפול. גברים התרכזו בעיקר במקצועות טכניים, הנדסה, ניהול ועבודת כפיים.

נשים משתכרות פחות מגברים בכל משלחי היד – הן בעשרת משלחי היד הנפוצים בקרב נשים והן בעשרת משלחי היד הנפוצים בקרב גברים.

נשים המועסקות במשלחי-יד גבריים מרוויחות שכר גבוה יותר מנשים המועסקות במשלחי-יד נשיים. טווח השכר החציוני של נשים במשלחי-יד נשיים נע מ-4,300 ₪ לחודש (עובדות ניקיון, מטבח ומכסות) ל-9,200 ₪ לחודש (עובדי מעבדה רפואית, אחיות ועובדים במקצועות פרא-רפואיים). טווח השכר החציוני של נשים

¹ במפקד האוכלוסין משתתפת 20% מאוכלוסיית ישראל בעוד שסקר הכנסות וסקר כח-אדם שנערכו גם ב-2011 מבוססים על מדגם של 20 אלף משקי בית בלבד. ב-2012 השתנו הסקרים: סקר הכנסות בוטל ובמקומו הונהג "סקר הכנסות והוצאות משק הבית" המבוסס על משתנים חדשים. סקר זה מתפרסם בימים אלה.

זלת הנשים בישראל
نی النساء في إسرائيل
The Israel Women's Net

ליצירת קשר: עו"ד דנה נאור מנדאל law@iwn.org.il

במקצועות הגבריים נע מ-5,000 ₪ לשוטרות, כבאיות וסוהרות ל-12,900 ₪ לחודש להנדסאיות וטכנאיות מחשבים.

גם גברים משתכרים יותר במשלחי היד הגבריים. שכרם החציוני החודשי של גברים במשלחי היד הנשיים נע מ-5,100 ₪ לעובדי ניקיון, עובדי מטבח ומכבסה ל-11,000 ₪ למנהלי חשבונות. שכרם החציוני החודשי של גברים במשלחי-יד גבריים נע בין 5,500 ₪ לשוטרים, כבאים וסוהרים לבין 18,900 ₪ למהנדסים ואדריכלים.

יש זיקה הדוקה בין חלוקת העבודה המגדרית בבית (עבודה שלא בשכר) ובין זו שבשוק העבודה (עבודה בשכר). זה מסביר את הקושי בשינוי חלוקת העבודה המגדרית בשוק העבודה. סטריאוטיפים מגדריים משפיעים על מסלולי רכישת ההשכלה ועל בחירת משלח היד, של נשים וגברים כאחד, כלומר הם משפיעים על עצם יצירת הבידול התעסוקתי. בנוסף, הבידול מעוגן בנורמות תעסוקתיות שנוצרו במשך השנים הרבות שבהן גברים היו הרוב המכריע של המועסקים בשכר.

מחקר זה הוא חלק מפרויקט "שוות ערך- לקידום שכר שווה".

תוכנית "שוות ערך" היא פרויקט תלת-שנתי במימון האיחוד האירופי, במסגרתו משתפים פעולה הארגונים שדולת הנשים, שתיל, מרכז אדוה, ונציבות שוויון הזדמנויות בעבודה במשרד הכלכלה. מטרת התוכנית לפעול למיגור פערי שכר מגדריים על ידי מחקר ועיבוד נתוני שכר, פיתוח ידע וכלים לפעולה לתיקון הפערים עבור עובדות ומעסיקים במגזר הפרטי והציבורי, העלאת מודעות ציבורית לבעיה והנעת מקבלי החלטות לשינוי מדיניות ולפעילות אקטיבית ואפקטיבית יותר של המדינה.

זלת הנשים בישראל
نی النساء في إسرائيل
The Israel Women's Netw

ליצירת קשר: עו"ד דנה נאור מנדאל law@iwn.org.il

